

BETÆNKNING

Afgivet af Udvalget for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde mindstekrav til kvaliteten af elevhjem og kollegiehjem for skolesøgende børn.

(Fremsat af Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Andreas Uldum, Demokraterne, fungerende formand

Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit

Ruth Heilmann, Siumut

Doris Jakobsen, Siumut

Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit, suppleant for Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen under EM2010 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Det følger af den spredte bosætning i Grønland, at bygdeelever i folkeskolens ældste klasser ofte må flytte til elevhjem i de større byer eller bygder med henblik på at færdiggøre folkeskolen. Det er forslagsstillers opfattelse, at disse elevhjem ikke lever op til tilfredsstillende standarder. Forslagsstiller ønsker derfor, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde egentlige bindende minimumsstandarder for indretningen af elevhjem. Forslagsstiller definerer ikke denne minimumsstandard nærmere. Dog anføres, at der foreligger en vejledende standard for indretning af elevhjem, som er udarbejdet af Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, som forslagsstiller ønsker, bliver revurderet.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Der var ved 1. behandlingen støtte til forslagens intention fra alle partier, idet det fra flere sider blev anført, at dårlige elevhjem risikerer at reducere de forventede gevinster af Atuarfitsialak-reformen. Herudover blev det anført, at forslagens økonomiske konsekvenser ikke forekom fuldt ud belyst med Naalakkersuisuts svarnotat.

Møder

Udvalget har i forbindelse med sin behandling af forslaget holdt møde med KANUKOKA for at få afklaret kommunernes holdning til forslaget. Udvalget vil gerne benytte lejligheden for at takke KANUKOKA kunnet afsættes tid til at mødes med udvalget.

KANUKOKA tilkendegav på mødet, at kommunerne var indstillet på en dialog med Selvstyret omkring udarbejdelse af egentlige bindende minimumsstandarder for indretningen af elevhjem. Ligeledes tilkendegav KANUKOKA, at foreningen gerne så, at der blev arbejdet mere med det pædagogiske sigte med elevhjemmene, således at elevhjemmene fik mere karakter af et egentligt hjem frem for et opbevaringssted. På samme måde var KANUKOKA enig med udvalget i, at det er vigtigt, at overgangen fra bygd til by skal være så tryk som mulig for eleverne.

Endelig fremgik det af mødet, at KANUKOKA ikke var bekendt med den vejledende standard for indretning af elevhjem, som er udarbejdet af Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. Udvalget er overrasket over dette, da det var udvalgets forståelse, at vejledningen er almindelig kendt af kommunerne og udarbejdet i samarbejde med dem. Det fremgår således af Naalakkersuisuts svarnotat til 1. behandlingen af forslaget, at vejledningen blandt andet er udarbejdet i samarbejde med et udsnit af kommunerne, samt at vejledningen er udsendt til alle kommunerne. Udvalget tager KANUKOKAs udmelding om den vejledende standard til efterretning.

Udvalgets overvejelser

Det har været alment kendt igennem en længere årrække, at elevhjemmene i en række byer over hele landet ikke levede op til tilfredsstillende og tidssvarende normer. Igennem de seneste anslået 6-8 år har elevhjemmene i bl.a. Upernavik, Nuuk, Tasiilaq og Nanortalik været fremhævet som utidssvarende.

Udvalget er enig med Inatsisartut og forslagsstiller om, at elevhjemmene skal være af en rimelig standard, således at eleverne fra bygderne kan bo under ordentlige forhold. Dårlige eller utidssvarende boligforhold kan i sidste ende betyde en ringere skolegang for bygdeeleverne. Udvalget vil dog gerne påpege, at ordentlige boligforhold ikke i sig selv sikrer en god og udbytterig skolegang. Det er også vigtigt at have det pædagogiske eller menneskelige element i tankerne, når talen falder på elevhjem. Udvalget vil derfor opfordre Naalakkersuisut til også at arbejde for ensartede standarder med hensyn til den pædagogiske og menneskelige omsorg med bygdeeleverne. Dette med udgangspunkt i, at elevhjemmene ikke blot bør være et opholdssted, men også have et pædagogiske sigte, hvor der også tages hånd om bygdeeleverne. Udvalget vil anbefale, at Naalakkersuisut arbejder for, at hver bygdeelev får tilknyttet en familie i byen, som eleven har fast tilknytning til, i stil med den ordning Villads Villadsenip Efterskolia har i Qasigiannqut. Ligeledes vil udvalget opfordre

Naalakkersuisut til at lade sig inspirere af, hvorledes af byen Tasiilaq og andre uddannelsesbyer sikrer at overgangen fra bygd til by foregår på en tryk måde for eleverne og ikke mindst deres forældre. Ad denne vej vil det sikres, at bygdeeleverne integreres i det sociale liv i byen.

Udvalget kan konstatere, at det kræver en ændring af folkeskoleforordningen at sikre den nødvendige lovhjemmel til at udarbejde en bekendtgørelse, der pålægger kommunerne ensartede standarder for elevhjem og kollegiehjem for bygdeeleverne.

Udvalget har bemærket, at de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering ikke er søgt beskrevet af forslagsstiller. Naalakkersuisut har oplyst, at det forudsættes at bindende standardregler for elevhjem og kollegier ikke medfører merudgifter for Landskassen. Denne forudsætning kan næppe betegnes som realistisk. Udvalgets møde med KANUKOKA bekræfter dette, da kommunerne efter, KANUKOKA udsagn, vil kræve økonomisk kompensation i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne.

Udvalget finder det vanskeligt fuldt ud at vurdere forslagets økonomiske konsekvenser. Ifølge *"Folkeskolen i Grønland – 2009-2010"* er 225 bygdeelever placeret på elevhjem, dvs. at omkring 15 % af en årgang i folkeskolen må rejse væk fra deres hjemsted for at kunne gennemføre folkeskolen. Med hensyn til antallet af elevhjem må udvalget antage, at der mindst er et elevhjem i hver af de 18 byer.

Som det er nævnt tidligere, er det kendt at en række af elevhjemmene ikke er tidssvarende og i dårlig stand. Udvalget må derfor antage, at kommunerne har et væsentligt renoverings- og vedligeholdelseefterslæb med hensyn til de kommunale elevhjem, hvor det sandsynligvis vil være billigere at opføre nye elevhjem. Udvalget vurderer derfor, at forslagets vedtagelse vil medføre betydelige merudgifter for de kommunale myndigheder.

I forbindelse med udvalgets behandling af forslaget har udvalget deltaget i Finansudvalgets samråd med medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. Under dette samråd blev det oplyst, at en ændring af lovgivningen omkring folkeskoleforordningen med hensyn til elevhjem alene ville komme til at omhandle fremtidige byggeri.

Udvalget finder ikke, at det er tilfredsstillende, at ændringen alene kommer til at berøre opførelsen af nye elevhjem. Som tidligere nævnt er det almindeligt kendt, at en række af de nuværende elevhjem er i dårlig forfatning og faktisk ikke egnet til beboelse. Udvalget finder således, at eksisterende elevhjem ligeledes skal være omfattet.

Udvalget finder det vigtigt, at kommunerne inddrages i arbejdet med at forbedre både det pædagogiske sigte og de fysiske rammer for elevhjemmene. Således vil forslagets økonomiske konsekvenser blive kendt og vil kunne indgå i bloktilskudsforhandlingerne mellem kommunerne og Naalakkersuisut. Samtidig sikres et fyldestgørende beslutningsgrundlag for Inatsisartut.

Udvalgets indstillinger

Udvalget ønsker at understrege, at udvalget i princippet støtter forslagsstillers motivation. Men det er udvalgets ønske at træffe sin beslutning på et fuldt oplyst grundlag, herunder de økonomiske konsekvenser for kommunerne og selvstyret. Samtidig er det udvalgets ønske, at forslaget ikke alene kommer til at omhandle elevhjemmenes fysiske standarder, men også inddrager det pædagogiske sigte med elevhjemmene. Endelig finder udvalget, at den vejledende standard for indretning af elevhjem skal revurderes. Samt at både eksisterende og fremtidige elevhjem skal være omfattet af ændringen i lovgivningen omkring elevhjem. Udvalget ser således større fordele ved at udskyde den endelige stillingtagen til forslaget, frem for at vedtage det i sin nuværende form.

Udvalget fremsætter derfor følgende **ændringsforslag**:

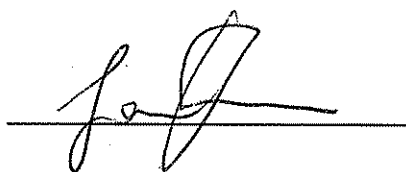
Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut senest til efterårssamlingen 2011 pålægges at udarbejde en redegørelse om skole- og elevhjem i Grønland. I redegørelsen skal belyses de økonomiske konsekvenser for Landskassen og kommunerne ved at udarbejde bindende mindstekrav til den fysiske standard for elevhjem belyses og derudover skal der ske en afklaring af elevhjemmenes pædagogiske sigte.

Et enigt udvalg indstiller det fremsatte ændringsforslag til vedtagelse.

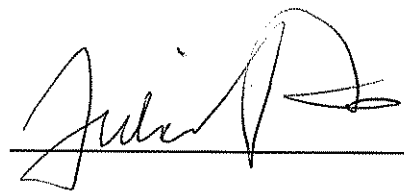
Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Andreas Uldum

Jane Petersen

Juliane Henningsen

Ruth Heilmann

Doris Jakobsen